

EVEN ZITTEN

EVEN ZITTEN

EDDY VAN GINCKEL

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

ISBN 9789402132441

© Eddy Van Ginckel 2015

VOORWOORD

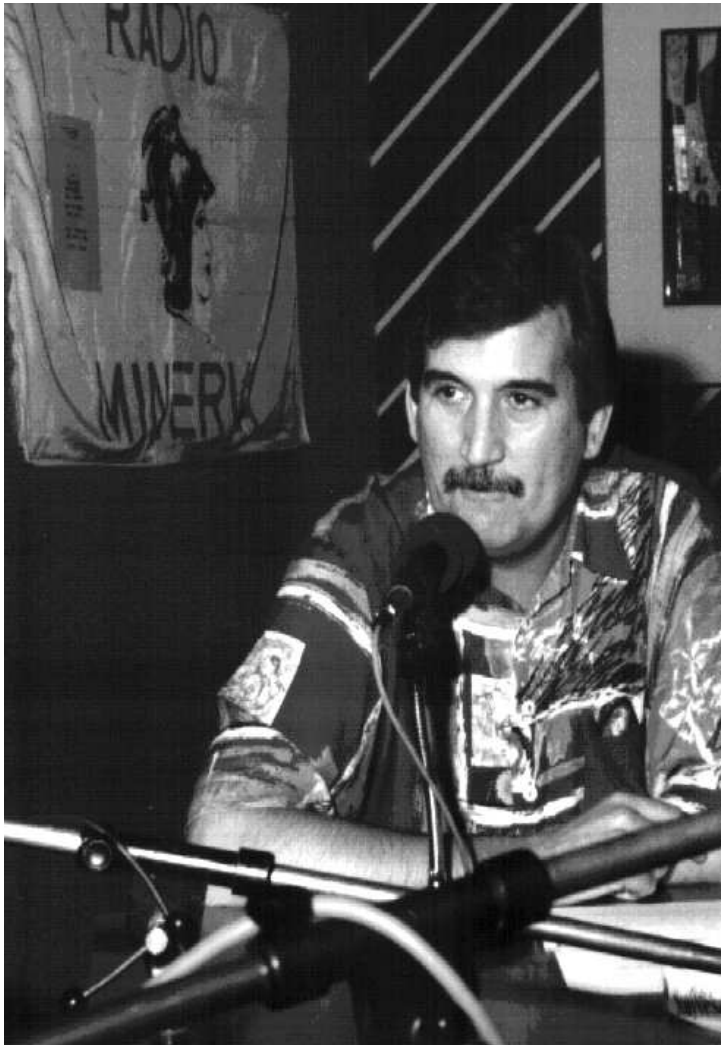
Er was eens,... een uitgever, die mij voorstelde om een aantal cursiefjes op te nemen in een boek, dat hij met veel plezier zou uitgeven. De titel van dit boek lag voor mij zeer voor de hand, namelijk: “De Ooggetuige.” Waarom? “De Ooggetuige” was een onderdeel van een programma op de radio waarin ik in de huid kroop van een oudere man, die de wereld observeerde. Ik las op diverse radiostations live mijn eigen cursiefjes voor, aanvankelijk onder het pseudoniem Eddy Van Dam, later onder mijn eigen naam. De meeste van die korte verhalen werden her en der in tijdschriften en vakbladen gepubliceerd. Later toerde ik door Vlaanderen met een avondvullend theaterprogramma, met dezelfde titel, waarbij ik talloze stemmetjes imiteerde. Er werd voorgelezen in kleine theatertjes, bibliotheken en culturele centra, vaak onder muzikale begeleiding. In 1994 was ik laureaat van de tweejaarlijkse wedstrijd voor het beste cursiefje, ingericht door de toenmalige Vereniging voor Kunsten, Wetenschappen en Letteren uit Brussel. Het winnen van een prijs staat natuurlijk leuk op een cv, daarover bestaat geen twijfel. En het hielp aanvankelijk om de interesse van een uitgever op te wekken. Uit de honderden cursiefjes die ik schreef, werd een selectie gemaakt voor opname in een boek. Omwille van het gemak en de wens van de uitgeverij werden ze alfabetisch gerangschikt. Het boek werd met succes uitgegeven en zelfs verkocht! Dit had een mooi verhaal kunnen zijn, ware het niet dat de uitgever me nooit één euro aan auteursrechten betaalde. Intussen is de uitgeverij in vereffening gegaan en bestaat ze niet

meer. Ik kan dus naar mijn centen fluiten. Jammer, maar helaas. Toen ik het nieuws vernam, dacht ik: ‘Even zitten.’ En zo weet u meteen waar ik de nieuwe titel vandaan heb gehaald,...

Wie echter hoopte op enkele literaire hoogstandjes, moet ik teleurstellen. Dit is geen schrijftaal, zoals dat heet. De teksten werden vroeger voorgelezen. Je kan dus stellen dat in de verhaaltjes veelal de spreektaal werd gebruikt, net zoals dat gebeurt in vertellingen en ook in de toneelstukken die ik schreef (en nog steeds schrijf).

Meer informatie over de toneelwerken kan je vinden op mijn website: www.eddyvanginckel.be

Alvast veel leesplezier.

ANTWERPS TERRAS

Een van mijn lievelingsbezigheden is gezellig ergens op een terrasje zitten en genieten van een doodgewoon kopje koffie. Met warme chocolademelk wilt het ook weleens lukken, maar vandaag hield ik het op het zwarte vocht, uiteraard aangevuld met melk en suiker en voor de gelegenheid verrijkt met een dot opgeklopte room. Je kan hier ook cappuccino bestellen, maar dat doen alleen toeristen. Het verschil met gewone koffie is dat bij cappuccino de room in het kopje wordt gekegeld en bij de gewone koffie de room gewoon naast het kopje op een schoteltje ligt. Wil je dus een cappuccino, dan gooi je de bijgeleverde room gewoon in je koffie en klaar. Dat weten de toeristen niet, tenminste niet meteen. Koffie kost hier veertig frank en cappuccino zestig frank. Per zelf uitgevoerde handeling verdien je dus twintig frank en na twee beurten heb je op die manier je derde tas gratis. Het is maar hoe je het bekijkt.

Aan de wolkenloze blauwe hemel stond een stralend zonnetje de toeristen te verwarmen, die massaal besloten hadden Antwerpen te verkennen. Terwijl ze met zijn allen schuifelend door de verzengende droge hitte van de stad voorbij mijn tafeltje gleden, hoorde ik boven mij de stadsbeiaardier aan het werk. De muziek steeg nauwelijks uit boven het internationale geroezemoes. Ik nipte even van mijn koffie en besloot nog wat te blijven zitten op het goedkope tuinstoeltje, terwijl honderd ogen rondom mij hoopten dat ik op zou stappen. Onwillekeurig moest ik denken aan de stoelendans, die steevast wordt ingelast op trouwfeesten. Daar hebben de deelnemers ook die zelfde angstig zoekende blik in de

ogen. Ze zijn als het ware ‘stoelgeil,’ zoals dat heet, een woord dat ik hier nu ter plekke voor u uitvind.

Blijkbaar was de jongleur, die op een open plek voor de kathedraal had postgevat, de enige die geen gebrek had aan ruimte. Gezien hij op dat moment bezig was met een vijftal messen en bijlen die beurtelings in de hoogte gingen, leek het me tamelijk logisch dat hij op die manier enkele vierkante meters meer kreeg toegewezen. Bij sommige toeristen kon je de angst zo van het gezicht aflezen. Je zal maar zo’n ding tegen je knikker krijgen. Door de niet-aflatende mensenstroom kon ik slechts af en toe een glimp opvangen van de straatkunstenaar. Enkel het applaus kondigde de hoogtepunten van het spektakel aan, maar dat vond ik niet erg. Rondom mij was meer dan genoeg te zien. Mensen... Tja... Dikke, dunne, grote, kleine, witte, gele, rode, zwarte, met en zonder snor, minirok, avondkleed, smoking, jeans, krulhaar, pierenverdriet, je kon het zo gek niet bedenken of er paradeerde wel iemand waarvan je dacht: “Het is niet waar, ook dat nog...”

Aan een aanpalend tafeltje was een koppel komen zitten, dat duidelijk uit het buitenland kwam. Hij droeg een knalgele kniebroek en rode sandalen, zij een lederen korte broek en oranje topje, zeg maar top. Hij woog om en bij de vijftig kilo, zij nam genoeg met het dubbele. Het geheel zag er een beetje wansmakelijk uit, maar ze kwamen uit Nederland – dus was het hen vlug vergeven. Wie ben ik tenslotte om kritiek te leveren op iemands uiterlijk? Waarschijnlijk waren het erg charmante en vriendelijke mensen die hun buitenkant niet mee hadden, tot ergernis van zij die er op moesten kijken. Ik had me ooit al eens flagrant in mensen vergist en hield

dus op met mijn wilde gissingen. “Wat zegt u? Honderd frank?” schreeuwde de man plots in onvervalst Hollands. “Bent u nou helemaal belazerd? Bestel ik cappuccino en koffie, brengt u twee koffie, rekent u mij cappuccino en koffie.” De kelner vertrok geen spier van zijn gelaat. “Madam vroeg cappuccino, ze kreeg cappuccino. “Menier” vroeg ‘koffe’, hij kreeg ‘koffe’... Ik snap ni waar dat het probleem zit.” “O, neen? Bekijk mijn koffie en de cappuccino van mijn vrouw. Nou, ik zie geen verschil, hoor. Maar toch moet ik voor de koffie van mevrouw twintig frank extra betalen! Dat ken toch niet, man!” De kelner bekeek de twee gebrachte consumpties en trok zijn conclusies. “As ge nu goe ziet, menier, dan ziet ge dat er bij u gene room in uwe koffe zit.” “O neen? Wel, kijk dan goed, mijnheer de ober!” De man nam het schotelde en kieperde de room onmiddellijk in zijn koffie. “Waar zit nou het verschil?” De kelner bekeek de consumpties opnieuw en bleef zijn natuurlijke kalmte bewaren. “Ge hebt gelijk, menier. Dat is dan 120 frank, alstublieft.” Een toerist heeft in Antwerpen altijd gelijk...

DEN JOHN

Soms volstaat één klein dingetje om je gedachten naar iets of iemand uit het verleden te laten uitgaan. Ik heb het ook weleens met geuren. Ik ruik iets en plots gaan mijn gedachten tien, twintig jaar terug in de tijd. Dingen worden plots heel levendig en zie je zo weer voor je.

Een liedje op de radio deed me onlangs denken aan een voor mij heel bijzondere zanger, alhoewel het melodietje noch de muziekstijl ook maar iets met hem te maken had. Wat “den John” zo bijzonder maakte weet ik niet. Misschien was het omdat hij één van onze laatste authentieke troubadours was en alles bij hem recht vanuit het hart kwam. Op zijn visitekaartje stond gewoon: “John Lündström, Liekeszanger.” Ik ontmoette hem voor het laatst op een vernissage, waar hij als rasartiest het geheel wat meer kleur gaf met onvervalste, échte Antwerpse volksmuziek, volledig live welteverstaan. Tijdens het gesprek dat ik met hem had gaf hij mij de grondidee voor een toneelwerk dat ik later schreef. Na elk nieuw onderwerp dat we aansneden en dat altijd rijkelijk geïllustreerd werd met een sappig verhaal, zoals alleen hij dat kon vertellen, zong hij een liedje dat er betrekking op had. Pakkend, fascinerend mooi. Ze waren schoon door hun eenvoud. En dat was precies het grote succes van John, ook wel bekend als “Vake Viool” met zijn onafscheidelijke muts en rode sjaal. Op het einde van de avond bereikten we een akkoord als vrienden onder mekaar. Ik bezorgde hem het manuscript van mijn nieuwste toneelstuk en hij zou er liedjes voor maken. “Schoon liekes, ge meugt gerust zijn,” sprak hij me toe. Hij hoefde me niet te overtuigen:

ik was er meer dan gerust in. Maar het lot besliste er anders over. Een hersenbloeding werd hem fataal en de liedjes nam hij mee in het graf. John Lündström. Jarenlang leerde hij de jeugdigen dat er nog mooie dingen zijn op deze wereld. Hij was een kunstenaar. Een eenvoudig stuk hout toverde hij om tot een schitterend muziekinstrument. Hij leerde ons de kleine dingen te waarderen. Hij leerde ons hoe we van het leven kunnen houden.

Op de radio volgde nu verkeersinformatie, maar ik luisterde al lang niet meer. Ik dacht aan “den John.” En die gedachte houdt hem levendig, zelfs na zijn dood. Soms is het moeilijk. Vooral wanneer je denkt aan de begrafenisplechtigheid. Een blanke kist met daarop zijn onafscheidelijke viool. Het is muisstil in de aula en dan weerklinkt plots de stem van “Vake Viool” met “Antwaarpe, ik zien a geren.” Zijn Hongaarse zigeunervrienden spelen ontroerende vioolmuziek. Je voelt dat de haren op je armen rechttop gaan staan en je krijgt ongewild een flinke brok in je keel. Tot slot klinkt de “Internationale,” alles volgens de wens van de overledene. Een groot socialist, ja, tot in de kist. Maar geen enkele, niet één vooraanstaande socialist, is aanwezig op de begrafenis. Misschien maar goed ook. “Vake Viool is niet meer,” vertellen de kranten en het leven gaat gewoon verder. Wanneer ik aan den John denk, voel ik me nooit triestig. Neen. Waar den John was, was het feest. Overal blije gezichten en mensen die meezongen met zijn liedjes. Een eenvoudig feestje kon hij binnen de kortste keren omtoveren tot een heuse happening.